పెల్లుబికిన పేరాస

శ్రీ మండపాక రాజేశ్వరశాస్త్రి

చినుకు చిన్నదేకాని, ఎడతెగకపడి 'అంతా వర్షమయం ఈజగము' అన్న భ్రమకలిగిస్తున్నది. గాఢాంధకారంలో, ఉరుములలో, చీకటిని చీల్చే మెరుపులలో ఎంతవేళ్ళైఉండవచ్చునో ఊహకే అందలేదు. పదిగంటలకి రావలసిన ఒక్క రైలుబండీ వచ్చిందో—వచ్చి వెళ్లిపోయిందో! రహదారీ అంచుల పొడుగునా ముసుగురాక్షసులలాగున చీకటిలో కనబడే చెట్టుకొమ్మలనుండి నీటిబిందువులు ఉత్ప్రేక్షించిన శబ్దంతో కిందికి రాలుతున్నాయి. దూరంలో నక్కలు కూస్తూ, ఒకటి నొకటి తరుముతూ తిరుగుతున్న శబ్దం. నక్క కూతలకు జవాబుగా కుక్కల మొరుగులు. ఆ చిమ్మచీకటిలో ఏదీ వినపడడమేగాని కనపడడమంటూ లేదు.

గజరథంవలె నిదానంగా దొర్లుకుంటూ పోతున్నది పోతుల బండి. ఫర్లాంగుదూరంనుండి ప్రయత్నిస్తూ, ఎట్టకేలకు బండి ఆపి, ఆరిపోయిన చుట్ట నోటినుండి తీసి కన్నయ్య బండిలోకి కేకవేశాడు.

"బాబూ........రగురామయ్యబాబూ! నిన్నే—లెగు లెగు ఐరోడు పెదకానాకాడి కొచ్చేసినాం. ఇక్కడే దిగాల మరి."

రఘురామయ్య త్రుళ్ళిపడి వొత్తిగిల్లి—మళ్ళీ కళ్ళు మూసుకొని గుర్రుపెట్టాడు. 'బండి కుదుపు, పారాకాపు నిద్రకు బింకమైన పట్లు' అని పానుగంటివారు చెప్పినట్లు, లోపల వొత్తు వరిగడ్డిలో వెచ్చగా పరుండి స్వప్న లోకాల్లో విహరిస్తున్నాడతడు. కాని కన్నయ్య అదే పనిగా కేకలువేసేసరికి విధిలేక లేచి కూర్చుని, కళ్ళు నులుముకుంటూ "ఏమన్నావ్ కన్నయ్యా?" అన్నాడు.

"ఇక్కడే దిగాల నువ్వు. ఈ కానాకిందినించే రెయ్యిలు కమ్ములు—కమ్ముల పక్కలే రోడు—రోడెంబడే అరకోసుపైగా నడిస్తే—మరేముంది—రెయిలిస్టేసనే!"

రఘురామయ్య జల్దుకొనిలేచి, తలక్రింది గోనె మూట చంకలో ఇరికించి, పక్కనే ఉంచిన గొడుకు చేతబట్టి బండి దిగుతూ "బండికి అందుతానో లేదో!" అని అనుమానంగా అన్నాడు.

పల్లెటూరు వ్యక్తులు ధన్యవాదాలు చెప్పుకొనడంలో కాస్త ఉత్ప్రేక్షించిన పదాలు వాడుతారు. ఆ మామూలు ప్రకారమే, కన్నయ్య సమయానికి బండి కట్టినందుకు రఘురామయ్య అతడిని పొగిడి ఆకాశానికెత్తివేశాడు. కన్నయ్య తృప్తిగా నవ్వుకుంటూ బండితోలుకొని వెళ్ళిపోయాడు.

బట్టతడుపు చినుకులు పల్చగా పడుతూనే ఉన్నాయి. రఘురామయ్య గొడుగువిప్పి, కానా గోడకానుకొని నిలబడి, జేబులు తడిమి చుట్ట, అగ్గిపెట్టెతీసి చుట్ట ముట్టించాడు. ఈ చినుకుల చితచిత వాతావరణంలో ఇంతరాత్రిపూట ఈ దిక్కుమాలిన ప్రయాణం చెయ్యవలసి వచ్చినందుకు తన్ను తనే తిట్టుకుంటూ, గోనె మూట మరో మారు పదిలంగా సర్దుకొని, గొడుగు తలకి తగిలినట్టు గట్టిగా పట్టుకొని, చీకటికి కాళ్ళతో నేల తడుముతూ స్టేషనువేపు నడక సాగించాడు రఘురామయ్య.

సకాలంలో డబ్బు చేతికందిఉంటే తను ప్రొద్దుటి బండిలోనే బయలుదేరి వేళ ఉండగానే బస్తీచేరి ఉండేవాడు. కాని.........ఏ ఒక్కరినీ నిందించి ఏమిలాభం? నగదుపంటలకి ప్రసిద్ధిచెంది వేలకువేలు డబ్బార్జించే తన గ్రామంలోనే—ఖర్మం, మూడువేలు జతపడడమే కష్టమైంది. అవేవో—ఏవో—దరిమిలా తలెత్తిన పంచాయితీ సమితులట—బ్లాకుడెవలప్‌మెంటు ఆఫీసులట. జిల్లా పరిషత్తులట—ఇవట, ఇవట, ఇవన్నీ డబ్బున్న వాళ్ళకి ఊసుపోవడాని కేర్పడిన సంస్థలలాగు తయారైనట్టుంది గాని, తనవంటి సామాన్య రైతు పని ఎక్కడ వేసిన గొంగళీ అక్కడే ఉన్నట్టనిపిస్తున్నది. 'పల్లెసీమ! దాన ధర్మాలసీమ మా పల్లెసీమ!' ఓ! బస్తీల్లో ఎక్కడవిన్నా ఈ పాటే! నిజానికి పల్లెటూరులోపుట్టి పెరిగి పల్లెటూరులోనే జీవిస్తున్న తనకు పల్లెటూరు అసలు రంగు తెలుస్తుంది గాని బస్తీ బాబుల కేమి బోధపడుతుంది? పల్లెటూళ్ళలో మనిషికీ మనిషికీ కక్ష—వీధికీ వీధికీ కక్ష—కులాల మధ్యనే కక్షలు! ఊరిలో ఎటుచూసినా కక్షలే, తగువులే, పార్టీ ప్రచారాలే! అసలు పనిసున్న, కాని ఆర్భాటం హెచ్చు. రోజులేకాదు, వారాలూ, నెలలూ గలాటాలతోనే గడిచిపోతాయి. ప్రతి పెద్దమనిషీ రయితే, మదుపులు వేలమీద—పొలందున్నేది మాత్రం పాలికాపులు. ఒక్క రైతూ పంచ ఎగగట్టి ఏరుపట్టి మడిలో చొరపడడానికి మొగ్గడు. ఆర్జించేది వేలమీద—కాని ఏమి లాభం? ఆర్జించినదంతా అప్పులకింద సాహుకార్లకి జమ. మర్నాటినుండీ సాదరు ఖర్చులకీ అప్పే! ప్రతి రయితూ పొలం పని పాలికాపులకి వదిలి, ఎనిమిది మూళ్ళయెనభై నంబరు పంచ కట్టి, కళ్ళీ చొక్కా వేసుకొని, భుజంమీద సరిగంచు మడత ఓణీ వేలాడుతూఉండగా బస్తీలకివెళ్ళి, రాజకీయాలు చర్చించి, ఇంటికి వచ్చి భార్యతో ప్రగల్భాలు పలుకుతాడు. కాని ఒకడికీ తన భూమి తాలూకు ఈశాన్యపు సరిహద్దు పేచీ సంగతే తెలియదు.....

పదిరోజులు నానాయాతనా పడితేనేగాని రెండువేల రూపాయిలు జత పడలేదు. తక్కిన వెయ్యిపైచిలుకుకోసం పెళ్ళాం మెళ్ళోని పిసరూపిప్పీ అమ్మక వీలులేకపోయింది. అప్పటికే సాయంత్రమైపోయింది. ఈ మూడు వేల పైచిలుకూ దమ్మిడీలతో సహా రేపు రిజిస్ట్రరాఫీసులో చెల్లిస్తేనేగాని భూమి తనదని అనిపించుకోదు.........

చేతిలో ఫ్లాషులైటేనా, కనీసం లాంతరేనా లేక పోయినా, కళ్ళతో వేల తడుముకుంటూనే చివరి కెలాగో స్టేషను చేరుకోగలిగాడు రఘురామయ్య. అదొక చిన్న రైలు స్టేషను. ఇట్టి స్టేషన్లలో బండివచ్చిపోయే కొద్ది క్షణాలలోనూ ఎంతో సందడిగా ఉంటుంది—తరవాత నిర్మానుష్యమైపోతుంది. ఆ రాత్రిపూట ముందు హాలులో నేలమీద పశువులు పడుకొని నిశ్చింతగా అర్ధనిమీలిత నేత్రాలతో, శూన్య దృక్కులతో నెమరు వేసుకుంటున్నాయి. హాలు పొడవునాఉన్న బొక్కి సిమెంటు బెంచీపై కొన్ని కుక్కలు కాళ్ళు పారచాపి నిష్పూచీగా గుర్రు పెట్టి నిద్రపోతున్నాయి. అతడి రాకను అవి గమనించినట్టే లేదు. ఉబ్బరగా దొరికిన ఊరిమళ్ళల్లోని చేనుమేసి ఉదరం నింపుకొనే దొంగ గొడ్లకీ, చచ్చిన జంతువులను పీకుకుతినే స్వేచ్ఛా జీవులైన ఈ పెరయా కుక్కలకీ ఇటువంటి ఛోటా స్టేషన్లు రాయితీ అయిన రాత్రి విశ్రాంతి మందిరాలు కాబోలు! బుకింగాఫీసు కిటికీతలుపు వేసిఉంది. రఘురామయ్య ప్లాటుఫారంమీదికి నడిచాడు. ప్లాటుఫారం ఏ అలికిడీలేక చీకటిగా కనబడుతున్నది. దూరంలో—చెట్లలో కాబోలు—విచిత్రమైన ధ్వనులు—వెకిలి అరుపులు, విపరీతమైన చీకటి తెరలు! ప్లాటుఫారం అంచు వరకూ వెళ్ళి చూసినా కారుచీకటిలో కంటికేదీ పొలితి తగల లేదు. వెనక తిరిగి వరండా మీదికి వచ్చిన అతడికి ఒక గదిలో కొద్దిగా వెల్తురున్నట్టు కనబడింది. లోపల ఒక మూల మేజామీద మసి బారిన చిమ్నీతో మిణుకు మిణుకుమంటూ ఒక లాంపు, ప్రక్కనే కుర్చీలోచేరగిలపడి కాళ్ళు మేజా మీదకి చాపి నిశ్చింతగా నిద్ర పోతున్న ఒక వ్యక్తి కనపడ్డారు. ఇంతవరకూ అధైర్యంతో సంగోరు ప్రాణాలు పోయినట్టైపోయిన రఘురామయ్యకి కొండంత ధైర్యం చేకూరింది.

"మేష్టేరుగారూ—అయ్యోయ్!" రఘురామయ్య—కాస్త అనుమానంగానే—పిలిచాడు.

నిశ్శబ్దం—చిన్న మాస్టరు గాఢసుషుప్తిలో ఉన్నాడు.

"మేష్టేరు బాబూ ! తమరినే నండి పిలుస్తూంట !" ఈసారి రాఘవయ్య గట్టిగానే కేక వేశాడు.

చిన్న మాస్టరు కళ్ళువిప్పి చూశాడు. పాపం, సంతతం రాత్రిడ్యూటీ చేయవలసిన చిన్న మాస్టర్లకి ఒళ్ళు మరచిన నిద్ర ఉండటం అరుదే.

"ఏం—ఏంకావాలి ?"

అతని కంఠంలో విసుపు స్పష్టంగానే కనబడింది.

పల్లెటూరు రఘురామయ్య కంఠంలో ప్రపత్తి ఏమాత్రం తగ్గలేదు.

"బండి ఎంతసేపట్లో వస్తుంది బాబూ ?"

"ఏం—కనబడదూ ?" అన్నాడు చిన్న మాస్టరు.

"బండి ఇంకా రాలేదుగదా అండి ?"

"ఈ రాత్రి బండి రాదు."

చిన్న మాస్టరు తిరిగి యథాప్రకారంగా టేబిల్ పైకి కాళ్ళు చాపి నిద్ర కుపక్రమించాడు.

* * *

సుందరయ్య పొడుగుపాటి సీసాలోని పసుపుపచ్చని పానీయం గ్లాసులో కొద్దిగా వంపుకొని, కళ్ళు మిటకరిస్తూ మింగి ఒక కొత్త బీడీ ముట్టించాడు. ప్లాటుఫారం దాటి కమ్మీల కవతలివైపున కాస్త ఎత్తయిన ప్రదేశంలోని మామిడితోటలో ఉన్న బంగాళా వరండాలో ఈజీఛెయిరులో చేరగిలబడి, పరధ్యానంగా ఏదో ఆలోచిస్తున్నట్టు కనబడుతున్నా డతడు. మొదటి రోజుల్లో అధమం రెండు డ్రాముల అరక్కు కళ్ళు విదల్చకుండా మింగి, చుట్టమీద చుట్ట ముట్టిస్తూ గంటలతరబడి కదలకుండా కూర్చొనే సుందరయ్య 'రక్తపుపోటు వచ్చింది, జాగ్రత్త !' అంటూ డాక్టరు వారించిన దగ్గిరనుండీ ఆపని మానివేసి, కాస్త ఖరీదు జాస్తి అయినా, అప్పుడే మార్కెట్టులోకి వచ్చిన ఈ పచ్చని ద్రావకం తెప్పించి (డాక్టరుకు తెలియకుండా) తాగడానికి అలవాటుపడుతున్నాడు. చుట్టలు కూడా డాక్టరు వల్లకాదంటే సిగరెట్లు మొదలుపెట్టాడు. ఇది తెలిసి డాక్టరు సిగరెట్లూ వల్లకాదంటే, విధిలేక, ఏదో రూపంలో పొగంటూ ఒకటి ఉండాలి గనక, బీడీలు తెప్పించుకొని (అదీ రహస్యంగానే) రోజు కొక కట్ట చొప్పున మాత్రం కాల్చుతూ దినం తీర్చుకుంటున్నాడు. మాంసం, చేపలూ ఎంతమాత్రం వల్ల కాదని డాక్టరంటే కోడిగుడ్లతో సరిపెట్టుకుంటున్నాడు.

సుందరయ్యచేత సీసా మాన్పించడానికి చంద్రమ్మ శాయశక్తులా శ్రమ పడింది గాని, సీసామీది లేబిలు చూపిస్తూ సుందరయ్య చెప్పిన ఇంగ్లీషు మాటలు విని ఆమె తగ్గిపోక తప్పలేదు. మగడు మంకుపట్టు పట్టితే ఎంత జాణ భార్యైనా ఏమి చెయ్యగలదు ? పరిస్థితులు తెగేవరకూ పట్టి లాగడానికి స్త్రీ సహజంగా వెరుస్తుంది.

వారంరోజులైంది వెంకట్రమణ జాడ లేదు. ఎక్కడి కుడాయించాడో, ఎప్పుడు వస్తాడో ! పాతికేళ్ళొంటికొచ్చిన పోతుకోడె—వాడే వల్లకాట్లో తిరిగినా భయమేమి టంటాడు సుందరయ్య. కాని కన్నకడుపు—చంద్రమ్మ కీ శాంతం ఉంటుందా ? ముఖ్యంగా ఆమెను తృప్తిపరచడానికే సుందరయ్య—పచ్చని ద్రావకం పుచ్చుకుంటూ, బీడీమీద బీడీ ముట్టిస్తూనే—ట్రెయిను వచ్చేవరకూ కనిపెట్టుకొని స్టేషనుకు వెళ్ళడమూ, అబ్బాయి రాలేదని తిరిగి రావడమూ వారం రోజులనుండి విధిగా జరుగుతున్నది ......

తదేకధ్యానంగా బీడీ పీల్చుతున్న సుందరయ్య స్మృతి పథంలో పాతసంగతు లొకటి తరవాత ఒకటి జ్ఞాపకం రాసాగాయి. ఏబదియేళ్ళ నడివయస్సుకే సంచులు తేరిపోయిన గుండ్రని ముఖం, అంట కత్తిరించిన తెల్లని జుట్టు, కత్తిరించిన మీసాలతో అతడి ధారాళమైన నవ్వు అందరికీ యెరికే. ఒకేరకం గీరల పైజామా మీద గోధుమరంగు బుష్కోటు వేసుకొని, నల్లని బాటాజోడుతో సహా రూపాయినోటు

లాగే ఎల్లప్పుడూ ఒకే రూపంలో కనబడే సుందరయ్యను పోల్చి పలకరించనివా డెవడూ ఆ స్టేషను దరిదాపుల్లో లేడు. ఏదో తొందర పనిలో సతమత మవుతున్నట్టే అత డెప్పుడూ కనబడుతాడు—కాని, పరిచయస్థులు కనబడితే మాత్రం ఆప్యాయనంగా పలకరించి కుశలప్రశ్నలు వేస్తూ మాట్లాడ తాడు. స్టేషనుప్రాంతాలలోని చిన్నా పెద్దా కంట్రాక్టు పనులు చెయ్యడం అతని వృత్తి. స్టేషను స్టాఫుకీ, డ్రైవర్లకీ, గార్డులకీ అవసరమైన వస్తువులు—సాధ్యమైనంత వరకూ ముఫత్తుగానే—జతపెట్టి యిస్తూ, అందరితోనూ మంచిగా మెసులుతూ, అందరిచేతా మంచి అనిపించు కుంటున్నాడు కంట్రాక్టరు సుందరయ్య.

సుందరయ్యకున్నవి రెండే అనర్థాలు. వీధి బడిపంతుల యెదట విద్యార్థిలాగే అతడు పెళ్లాం దగ్గిర పిల్లి అయిపో తాడు. ఆమె ఏది చెయ్యమంటే అది చెయ్యాలి. వద్దన్నది మానాలి. డబ్బు ఆమెది. తన కంట్రాక్టు మదుపులకి కావల సిన డబ్బు ఆమె నడిగి తీసుకొని, వచ్చిన లాభంతో కలిపి తిరిగి ఆమెకు వప్పగించాలి. క్షవరానికి డబ్బులు కూడా ఆమె నడిగే తీసుకోవాలి ! రెండవ అనర్థం వెంకట్రమణ. వెంకట్రమణ చంద్రమ్మ ఆస్తికేకైక వారసుడు. పనీ, తీరుబడీ లేని వీడికి, ఇంట్లో తెగ తిని వూరిమీద గాలితిరుగులు తిరు గుతూ, అయినదానికీ, కాని దానికీ తల్లిని మారాం చెయ్యడం చిన్నప్పటినుండీ మామూల్లే. నయగారం మాటలు చెప్పీ, నూతిలో పడి చస్తానంటూ భయపెట్టీ వీడు తల్లిదగ్గర వందా, యాభై గుంజి ఇష్టం వచ్చినట్టు దర్జాగా ఖర్చులు పెడ తాడు. తల్లిదగ్గర డబ్బేమీ పారకపోతే పెట్టె మెడ్డాయించి ఆమె తాలూకు బంగారం నగలు దొంగిలించి పబ్బం గడుపు కుందికి వెనుదియ్యడు. చుట్టుప్రక్కల వూళ్లలో వెంకట్రమణ నెరుగనివాళ్లు లేరు. వీడు తరుచు వెళ్లని తాగుడు, జూదపు అఖాడాలు లేవు. చేతిలో నగదు మెసిలినంతవరకూ నవాబు జల్సాలు చేసి, అది కాస్తా తిరుపతి క్షవరమైపోయిన ఉత్తర క్షణం దేబెముఖం పెట్టి దొడ్డిలోవను ఇంటిలో దూర తాడు. వీడికి ఇరవయ్యో యేడు రాక పూర్వమే పెళ్లి కావడం, పెళ్లాం కాపరానికి రావడం, తరవాత ఒకనాటి అర్థ రాత్రి వీడు తెగతాగి ఇంటికి వచ్చి పెళ్లాన్ని చావ తన్నడం, ఆమె ఆవేశంతో నూతిలోకి గెంతి ఆత్మహత్య చేసుకొనడం—ఈ వ్యవహారం పీకలమీదికి రాకుండా తను రెండువేల వరకూ ఖర్చుపెట్టవలసి రావడం—ఇప్పటికీ తల్చుకొని సుందరయ్య ఎంతో యిదౌతూ ఉంటాడు. దురదృష్టవశాత్తో, అదృష్ట వశాత్తో—అతడూ, చంద్రమ్మా ఎంత ప్రయత్నించినా వాడి కింతవరకూ తిరిగి పెళ్లి కాలేదు.

ఇంతకంటే విచిత్రమైంది అతనికి కంట్రాక్టరుగిరీ సంఘటన. ఇరవై యేళ్లనాటి ముచ్చట—అక్కడికి పదిమైళ్ల దూరంలోని గ్రామంలో ఒక సాహుకారువద్ద గుమాస్తాగా ఉంటూ, అడపా తడపా గూడుబండిలో సామాను వేయించు కొని స్టేషనుకు వచ్చి, పని పూర్తికాగానే సావకాశంగా స్టేషను వెలుపల ఉన్న ఒకేఒక టీ దుఖాణంలో టీ పుచ్చుకొనడం అలవాటుండేది అతడికి. టీ దుఖాణంలో 'చంద్రమ్మ' అన్న చంద్రముఖి ఒకతె పెసరట్లు, వ్రగారెలు, చిట్టి బూరెలు అందరికీ అందిస్తూ, అతి చలాకీగా అందరి దగ్గిరా మెసులుతూ ఉండేది. కొద్దికాలంలోనే అతడికి చంద్రమ్మ దగ్గిర చనువు జాస్తి అయిపోయింది. అయితే చంద్రమ్మనిగురించి చెప్పుడుమాటలు కొన్ని వినకపోలే దతడు. మగడు చచ్చి నిస్పృహతో ఆమె పసికుర్రవాడితో సహా రైల్లో ఎక్కడికో వెళ్లిపోతూఉంటే, టిక్కటు కలక్టరు ఆ స్టేషనులోనే దింపి వేశాడట. ఆకలిబాధ భరించలేక ఆ స్టేషనులోనే ఆమె ముష్టెత్తుకుంటూ ఉండగా, ఈ దుఖాణం పెట్టిన ముస లమ్మ చూసి జాలిపడి ఆమెను చేరదీసి తనదగ్గరే ఉంచు కున్నదట. క్రమంగా చంద్రమ్మ పెసరట్లు వగైరాలు అమ్మడం నేర్చుకున్నదట. తరవాత ముసలిది పక్షవాతం వచ్చి చచ్చి పోయినప్పుడు తనే అంత్యక్రియలు చేసి దుఖాణం పనికి ఆదుకొని నేర్పుగా చేసుకువస్తున్నదట.

చంద్రమ్మ దుఖాణం మూడు పువ్వులు, ఆరు కాయ లుగా వెలగడం ప్రారంభించిన రోజుల్లో ఒకనాటి రాత్రి పెళ్లివారిజట్టొకటి రెండు నాటుబళ్లలో స్టేషనుకు వచ్చి రైలు తప్పిపోయి దుఃఖిస్తూ, విధిలేక చంద్రమ్మ దుఖాణంలో ఫలహారాలు చేసిన తరువాత ఆరాత్రి అక్కడే పరున్నదట. గ్రహచారవశాత్తూ ఆ రాత్రే దుఖాణంలో దొంగలు పడడం తటస్థించింది. పెళ్లివారి తాలూకు నగా నట్రా పూర్తిగా పోయింది. వాళ్లందరూ నెత్తీ, నోరూ కొట్టుకుంటూ విధిని తిట్టుకుంటూనే మర్నాటి ఉదయం రైల్లో వెళ్లి పోయారట. ఇందులో చంద్రమ్మ లాలోచీతనం లేకపోలేదని ఇరుగుపొరుగు దుఖాణదార్ల దృఢనిశ్చయం. అయితే పుష్టి అయిన ఆమె యౌవన శరీరం, వంపులుతిరిగిన అంగసౌష్ఠవం పసికట్టి ముగ్ధుడైపోయిన అతడికీ సంఘటన నమ్మతగినదిగా తోచలేదు. అలవాటుప్రకారం అత డామె దుఖాణంలో కూర్చొని పిచ్చాపాటీ కబుర్లు చెప్పుతూ పెసరట్లూ, టీ పుచ్చుకుంటూనే ఉన్నాడు.

మాటల సందర్భంలో ఒకనాడు చంద్రమ్మ అంది : "దొడ్డమ్మ చచ్చిపోయింది. ఒంటరిదాన్నయిపోయాను. ఇక్కడి ఇరుగుపొరుగు దుఖాణాలవాళ్లంచేతో నామీద కక్షగట్టారు. కొడుకు చూస్తే బొత్తిగా చిన్నవాడు. అంచేత .... మళ్లీ మా ప్రాంతాలకే వెళ్లిపోయి ......"

'అతడి భార్య సంవత్సరంపాటు క్షయవ్యాధితో తీసుకొని మూడేళ్ల క్రిందటే చచ్చిపోయింది. నిజానికి భార్య నించి సంసారసుఖం అతడు పొందనేలేదు. మళ్లీ పెళ్లి చేసుకొమ్మని తనవాళ్లందరూ ఒత్తిడి చేస్తూనే ఉన్నారు. ఇప్పుడు చంద్రమ్మ—! అమాంతంగా అతడి బుర్రలో ఒక దివ్యమైన ఆలోచన పుట్టింది. చంద్రమ్మని ఖుషామత్తు చెయ్యాలని అతడు నిశ్చయించాడు.

"ఎటో వెళ్లిపోవడ మెందుకు—మావూరే వచ్చెయ్య కూడదూ—చంద్రవదనా !" అన్నాడు సుందరయ్య, ఉపో ద్ఘాతవత్తుగా.

"అలా గెలా అవుతుంది—సుందర్రావుగారూ ? బాగా ఆలోచించుకొని మరీ బతుకుబాట వేసుకోవాలిగదా ?"

'చంద్రవదన' పెనంమీది పెసరట్టు చుట్టూ నూనె చిలకరిస్తూ, సుందరయ్య వైపు ఓరగా చూస్తూ నవ్వింది. సుందరయ్య వేగిన పెసరట్టు చిదిమి నోట్లో వేసుకొని నములుతూ "వా ! ఎంత బాగా వేగింది !" అంటూ, "ఆలోచించడాని కేముంది ? ఏవిధంగా చూసినా నాకు నువ్వు, నీకు నేను అవసర మన్నది స్పష్టం. ఇంక—తబ్బిళ్ల మాటకేం, అవి ఎలాగో సర్దుకుపోతాయి" అన్నాడు.

తరవాత చంద్రమ్మ డొంకతిరుగుడుగా ఏమేమో మాట్లాడింది—హిరణ్యాక్షవరాల్లాంటివి కోరింది—షరతులు పెట్టింది—తన యిష్టానిష్టా లేవో నిష్కర్షగా చెప్పివేసింది. ఆమె మోహంలో పడిన సుందరయ్య ఈ షరతు లన్నిటికీ ఊకొడుతూనే ఉన్నాడు. పర్యవసానం ? సుందరయ్య వెంటనే ఊరికి బయలుదేరడం—స్వంత సామాను యావత్తూ బండి కెక్కించి మూడవనాటికి తిరిగి వచ్చివేయడం—అంతా సునాయాసంగానే జరిగిపోయింది. ఆ మర్నాటినుండే స్టేషను వాళ్లతో మంతనాలు ప్రారంభమయ్యాయి. డబ్బు యథేచ్ఛగా ప్రవహించింది. తర్జనభర్జనలు జరిగాయి. అనతి కాలంలోనే సుందరయ్య ఒక మోస్తరు ఛోటాకంట్రాక్టరైపోయాడు. మరికొద్దికాలంలోనే పక్కా కంట్రాక్టరు గిరీ ప్రాప్తించిం దతడికి.

చంద్రమ్మదీ అదృష్టజాతకమే. సుందరయ్య చేపట్టిన కంట్రాక్టుపనులు విజయవంతంగా పూర్తవుతున్నాయి. అతడు రెండుచేతులా లాభాలు గడిస్తూ చంద్రమ్మ చేతులో పోస్తున్నాడు. సంవత్సరం తిరగకుండానే స్టేషను కెదురుగా ఉన్న అంటుమామిడితోట కొని అందులో సుందరయ్య అందమైన ఆరు గదుల బంగాళా కట్టించి, చంద్రమ్మ, వెంకట్రమణలతో సహా ఒక శుభముహూర్తాన ఘనంగా గృహప్రవేశం చేశాడు.

ఇప్పుడు సుందరయ్య స్టేషనులో పాతపిల్లి. కంట్రాక్టరు సుందరయ్యగారు సకుటుంబంగా మామిడితోట బంగాళాలో దివ్యంగా కాలక్షేపం చేస్తున్నారని స్టేషనువాళ్లు చుట్టుపక్కల ఉన్న ప్రజానీకం అందరూ ఒకటే మాట.

*　　*　　*

సుందరయ్య సీసామూత వేశాడు. ఆఖరి బీడీ ముట్టించి ఆవులిస్తూ అయిష్టంగా లేచి నిలుచున్నాడు. ఇంకా బండి వచ్చిన జాడ లేనట్టుంది. బహుశా ఈపాటికి లైను క్లియరయిపోయి ఉండాలి. ఈలోగా తనకు కునుకు వచ్చేస్తే గట్టి చిక్కే. ఈ బండిలోనే వెంకట్రమణ వచ్చివెయ్యడానికి అవకాశముంది ..... సామాను జాగ్రత్త పెట్టమని ఇంట్లోకి కేక వేస్తూ సుందరయ్య బంగాళానుంచి బయలుదేరి కొద్ది క్షణాల్లో స్టేషను చేరుకున్నాడు. అప్పుడే బయటికివచ్చి అటూ యిటూ చూస్తూ నిలబడిన అసిస్టెంటు స్టేషను మాస్టరు కనపడ్డాడు.

"క్యా మాస్టర్‌సాబ్ ! క్యా ఖబర్‌హై ? ప్యాసింజరు వత్తాలేదు—ఎక్కడైనా ఏక్సిడెంటైపోయిందేమిటి, కొంపదీసి ?" అన్నాడు సుందరయ్య, తన సహజ హాస్యధోరణిలో.

"అదే చూస్తున్నాను. బండి వచ్చే ధోరణి కనబడదు" అన్నాడు చిన్న మాస్టరు, ఆవులింత చేతితో అణుచుకుంటూ.

"కంట్రోలువాళ్లని కనుక్కోకూడదూ ? — ఈలోపుగా మీరు—ఇంటికెళ్లొస్తే మంచి దనుకుంటున్నారులా ఉంది—కొత్తగా పెళ్లయింది కూడాను !" సుందరయ్య పకపక నవ్వాడు.

ముఖమాటంగా నవ్వుతూనే చిన్నమాస్ట రన్నాడు : "అది కాదు సార్. ఇక్కడ స్టాండులోని మంచినీళ్లు కల్తీవి. ఇంటికెళ్లి కాస్త దాహంతాగి వత్తామనుకుంటున్నాను."

"అవునవును—మీ వయస్సువాళ్లకి ఇలాంటి అర్ధరాత్రి పూట దాహం వెయ్యడం సహజమే ..... అవునుగాని, బండి సంగతి చెప్పారుకారు."

"ఈ రాత్రి మరి బండి రానట్టే. నూరుమైళ్ల అవతల ఒక స్టేషనులో గుడ్సు డిరెయిలు అయిపోయింది. అది లేవనెత్తడం, లైను బాగుచెయ్యడం—ఈ తంతంతా జరిగితేనేగాని ప్యాసింజరు కదలడానికి వీలుపడదు."

"చంపేశారు. ప్యాసింజర్లో మా బోయ్ ఒస్తాడని ఎక్స్పెక్టు చేస్తున్నాను .... మరెందుకు, పోయి పరుంటాను." సుందరయ్య వెనుకకు తిరిగాడు.

అనతిదూరంలోనే నిలబడి వీరిమాటలు జాగ్రత్తగా వింటున్న రఘురామయ్య దగ్గరికి వచ్చాడు.

"బాబ్బాబూ !" ఆతృతగా కేక వేశాడు రఘురామయ్య.

అతడిని చూస్తూ సుందరయ్య "ఈ విలేజ్ జెంటిల్‌మన్ ఎవరు మాస్టారూ ?" అని అడిగాడు. రఘురామయ్య తనే చొరవ తీసుకొని అన్నాడు : "నేనండి—నాపేరు రఘురామయ్య. ఈ బండిలో అర్జంటుగా వెళ్లితీరాలి. రేప్పొద్దున కోర్టులో డబ్బు చెల్లించకపోతే నాలు గెకరాల సుక్షేత్రమైన మాగాణి భూమి నాకు కాకుండా మునిగిపోతుందండి."

"బండి ఈ రాత్రి మరి రాదట. ఎవరేం చేస్తారు"

"అదే అన్నారండి చినమేష్టేరుగారు. నేను మనవిచేసేది బండి రాగానే ఎలాగో వెళ్లిపోతాననుకోండి. అందాకా మేష్టేరుగారి రూములో—ఎవరేనా కళాసీ సాయముంటే—ఈ రాత్రి పడుకొని, బండొచ్చిన ఉత్తరక్షణం వెళ్లిపోతాను. నిజం చెప్పాలంటే—నా దగ్గర మూడువేల వరకూ రొక్కముంది. కీడెంచి మేలెంచమన్నారు. ఈ డబ్బుతో ఒంటరిగా స్టేషనులో ఎక్కడో పరుండడమంటే భయం వేస్తూంది.

ఏ. ఎస్. యం. ససేమిరా వల్లకాదన్నాడు.

"మే మెవ్వళ్లం పూచీ పడలేమయ్యోయ్ ! అంత డబ్బుతో ఈ రాత్రి ఎందుకు రావాలి నువ్వు ? ఇష్టమైతే హాలులో పడుక్కో—నీ పూచీమీదే."

"ఘట్టిచిక్కే వచ్చిందే !" అన్నాడు సుందరయ్య, సానుభూతిగా.

చిన్నమాస్టరు కో చక్కని ఆలోచన తట్టింది.

"నాకొకటి తోస్తూంది. కంట్రాక్టరుగారూ, ఏమంటారు ? మీ బంగళాలో బోలెడుజాగా ఉంది. ఇతగాడికి ఓమూల చోటు చూపిస్తే—రాత్రి పడుకొని తెల్లారేసరికి మళ్లీ బండికి వెళిపోరాడా ?"

సుందరయ్య మొదట తటపటాయించాడు. కాని రఘురామయ్య చిన్నమాస్టరు చెప్పిన సలహాకి వంతకలుస్తూ తన్ను పదేపదే బతిమాలుకొనేసరికి మెత్తబడి, "సరే దానికేం లెండి. ఎవరేం మోసుకుపోవాలి. మీ పేరేమిటో—నాతోరండి" అంటూ ముందుకి నడిచాడు.

సుందరయ్య వెనకనే, భుజంమీది గోనెమూట గట్టిగా పట్టుకొని రఘురామయ్య నడిచాడు. ఇద్దరూ చీకట్లో తడుముకుంటూనే రైలుకమ్మీలు దాటి, అవతలి గట్టెక్కి కొద్దిదూరం నడిచి మామిడితోటలోని బంగాళా చేరుకున్నారు. రఘురామయ్యను వరాండాలో ఉండమంటూ సుందరయ్య తలుపుతట్టి లోపలికి నడిచాడు.

*   *   *

నిశిరాత్రి—కారుచీకటి ! మనుష్యసంచారంలేని మామిడి తోటలో—ఒంటరిగా బంగాళాలో ! అపరిచిత వ్యక్తులు—ఎవరో, ఎందరో ! గ్రామంలో నిత్యం నలుగురి మధ్య తిరిగే రఘురామయ్య గుండెలు గతుకు గతుకు మంటూనే ఉన్నాయి. వర్షం దాదాపు ఆగిపోయినట్టే కనబడింది. కాని మేఘాడంబరంతోపాటు ఉండీ ఉణిగీ ఉరుములూ, మెరుపులూ—చిన్న సుడిగాలీ, ఇవన్నీ చూస్తే ...... ఏమో—తిరిగి వర్షం పిరాయిస్తే .... ? మేఘావృతమైన ఆకాశంలో చంద్రబింబమెటువైపున ఉందో తెలియదు. కాని ఓవిధమైన గుడ్డి వెల్తురు మాత్రం వ్యాపించిఉంది. తోటలోని చెట్లు చిక్కని చీకటి ముద్దలవలె అవ్యక్తరూపాలతో కనబడుతూనే ఉన్నాయి. ...... ఆహా ! ఏమి సౌరభం ! బంగాళా పరిసరాలలో ఏయే పుష్పజాతు లున్నవో గాని అన్నీ ఒక్కేసారి పూచినట్టుంది. ఎక్కడో దగ్గిరలోనే రేరాణి, గుల్బబుల పరిమళం గుబాళింపు ! ఎక్కడనించో మల్లి, విరజాజి, పారిజాతాల వాసనలు మత్తెక్కిస్తున్నాయి. ఇంక వాసనలేని మందార, కృష్ణతామరల వంటి పాదలా పరిసరాల్లో ఎన్ని ఉన్నాయో ! దూరంగా కోరడిలోనించి—ఏ అడవితీగలవో—పుష్పజాతుల గాఢ సువాసన లవశంగా నాసాపుటాలలో ప్రవేశించి చిత్రమైన మతిమరపు కలిగిస్తున్నవి ! .... సుదూరంలో కుక్కల బృందరోదనం—అక్కడ ఏదో గ్రామం ఉండి ఉంటుంది. గ్రామవీధుల్లోకి నక్కలో దుమ్మరగుళ్లో చొరబడి కుక్కపిల్లల నెత్తుకుపోవడానికి ప్రయత్నించి ఉండాలి. ఎటువైపు దృష్టి సారించినా ఏదో తెలియని భీతాహం ......

బంగాళా తలుపు తెరుచుకుంది. లాంతరు పట్టుకొని సుందరయ్య, అతడితో ఒక స్త్రీ వరాండాలోకి వచ్చారు. ఆమె కంట్రాక్టరుగారి భార్యే అయిఉండాలి. ఆమె కాస్త లావుగా, గుండ్రంగా ఉన్నట్టు లాంతరు వెల్తురుతో రఘురామయ్యకి అనిపించింది. చిత్రం ! ఆమె మెడనిండా, చెవుల నిండా, చేతులనిండా బంగారునగలే ! చాలావాటి పేర్లే తెలియులేదతడికి. అన్నీ కలిపి తూచితే కొన్ని వీశల బంగారం తక్కువుండ దనిపిస్తుంది. ఉన్న నగలన్నీ ఒంటిమీద మోస్తూ ఇలాంటి అకేలా బంగాళాలో—ఈ రాత్రిపూట—తిరగడంలో ఏమి ఆనందముందో అతడి పల్లెటూరు బుద్ధికి పాలుపోలేదు.

"ఇతగాడే నే జెప్పిన ఆసామీ. దగ్గిర డబ్బుందట. పాపం, ఈ రాత్రిపూట ఇక్కడ పరుండనిమ్మని ప్రాధేయపడుతున్నాడు. నేను కాదనలేక కూడా తీసుకువచ్చాను" అన్నాడు సుందరయ్య.

చంద్రమ్మ రఘురామయ్య ముఖం పరిశీలనగా చూసింది. అతడి వడిలో ఉన్న గోనెమూట మరీ కుతూహలంగా చూసింది.

"సరే—దానికేం ? ఆ మూలగదిలో పడుకోమనండి. దీపం చూపించండి—గది చూసుకుంటాడు." ఆమె లోపలికి వెళ్లిపోయింది.

సుందరయ్య చేతిలోని లాంతరు వెల్తురులో రఘురామయ్య మూలగది లోపల చూసుకున్నాడు. గదిలో ఒకవైపు ఖాళీగా ఉన్నట్టు కనబడింది. తనకి సరిపోతుంది. ఒకమూల చెక్కసున్నం దంచే కర్ర రోకళ్లు, కొన్ని తట్టలూ అస్పష్టంగా కనబడుతున్నాయి. నేలమీద పాత తుంగచాప ఒకటి పరిచిఉంది—తనకోసమే అన్నట్టు. గదిలోంచి ఇంటిలోకి వెళ్లడాని కొక ద్వారముంది గాని, తలుపు మాత్రం ఇంటిలోంచి వేసిఉంది. తోటవైపుకి ఉన్న ఒకేఒక కిటికీ మూసిఉంది.

కొద్దిక్షణాల్లో సుందరయ్య లాంతరు తీసుకొని ఇంట్లోకి వెళ్లి తలుపు వేసుకున్నాడు.

*   *   *

అసలే పల్లెటూరి మనిషి కావడం, అందులో మూడువేల పైచిలుకు నగదు దగ్గి రుంచుకొని ఈ మేఘాల రాత్రిపూట—ఈ నిర్మానుష్యపు బంగాళాలో—వరాండా చివరిని మూల గదిలో—దిక్కుమాలినట్టు ఒంటరిగా పడుక్కోవడమంటే రఘురామయ్యకి నిజంగానే భయం వేసింది. ఒకవేళ దొంగలే పడితే ! గుడ్డిలో మెల్ల అన్నట్టు ఆ దొంగలెవరో తన్ను చూసి తప్పుకుంటారు. గాని, తనదగ్గిర డబ్బుందని వాళ్లకేం తెలుస్తుంది ? రాత్రనక పగలనక సంతతం వీశలకొద్దీ బంగారం ఒంటిమీద మోసే ఆ మహా యిల్లాలు మీదే వాళ్ల దృష్టి సహజంగా పడుతుంది .... ఈ ఆలోచనతో అతడికి కొద్దిగా ధైర్యం కలిగింది. ఇంతకీ తనిక్కడ ఉండేది కొద్ది గంటలే అని మన స్సమాధానం చేసుకొంటూ అతడు జేబులో మిగిలిఉన్న ఒక్క చుట్టా వెలిగించి, గోనెమూట చాప మీద ఉంచి, వరండామీదికి వచ్చి మెట్లుదిగి అనుమానం తీర్చుకుందికి పదడుగులు నడిచి పచ్చికమీద కూర్చున్నాడు. దగ్గిరలో ఒక చెట్టుమీంచి గుడ్లగూబ అరుపు వినిపించింది. రఘురామయ్య త్రుళ్లిపడి, ఇదేదో అపశకునంలాగుం దనుకుంటూ భయంభయంగా ముందుకు చూశాడు. దూరంగా చెట్లలోంచి ఒక వెల్తురుచుక్క కనిపించింది. చెట్లలో అనేకంగా మెరుగుడు పురుగులు కనబడుతూనే ఉన్నాయి. వాటిలో

ఇదొకటి—కాదుకాదు—దీని తరహా వేరులాగుంది. ఇది అదే పనిగా వెలుగుతూంది. ఇది చుట్టో, సిగరెట్టో తాలూకు నిప్పై ఉండాలి. లేచి అనుమానంతో ఆవైపే తీక్షణంగా చూశాడతడు. అది చుట్టో—సిగరెట్టో—సందేహంలేదు .... తక్షణం చేతిలోని చుట్ట పారవేసి అత డలాగే చూస్తూ నిలబడ్డాడు....

ఎవడో వ్యక్తి తూగుతూ, అడుగులు తడబడవేస్తూ ఈవైపే వస్తున్నాడు ! రఘురామయ్య గుండెల్లో కంపం పుట్టింది. అవశంగా అడుగులు వెనకకి వేస్తూ అతడు వరండా మెట్లెక్కి గదిలో జొరపడి, గోనెమూట చంకలో ఇరికించుకొని బయటికి వచ్చి, వరండా అంచు చివరినుండి కిందికి గెంతి, గోడ చివరివరకూ నడిచి ఏమి జరిగేదీ కనిపెడుతున్నాడు.....

ఇప్పుడు స్పష్టమైంది, ఆ వచ్చేది యెవడో గాని, బంగాళావైపే వస్తున్నాడు ! రఘురామయ్య బల్లిలాగు గోడ కంటుకుపోతూ ఆ వ్యక్తి వాలకం గమనిస్తున్నాడు.

ఆ విచిత్ర వ్యక్తి బంగాళా దగ్గరికి నడిచాడు...ఇప్పుడు మెట్లెక్కుతున్నాడు....వరండామీదికి వెళ్లాడు....

రఘురామయ్య భయం నసాళానికి అంటుకుంది. వాడు దొంగే అయివుండాలి—సందేహంలేదు. అక్కడనించి ఉడాయించడమే అన్నివిధాలా శ్రేయస్కరం .... అతడు తడుముకుంటూ తోటలోనికి నడవడం ప్రారంభించాడు—కాని చీకట్లో ఏమీ కనబడక, ఒక చెట్టుతాలూకు కాండం తగులుకొని బోర్లా పడిపోయాడు. పాదం మణిగిపోయి బాధపెట్టసాగింది. అధమం అరగంటేనా సర్దుకుంటేనేగాని తను ముందుకి నడవడం కష్టం. విధిలేక అతడు చెట్టు మొదలు చేరి, అతి కష్టంమీద చెట్టెక్కి చిక్కగా ఆకులతో నిండివున్న చెట్టు కొమ్మల్లో సర్దుకొని కూర్చున్నాడు. కొద్ది క్షణాల్లోనే అతడికి మాగన్ను పట్టింది. దినమంతా ఆందోళనతో అలసిపోయిఉన్న అతడికి కునుకు పట్టడంలో ఆశ్చర్యంలేదు.

బంగాళా మెట్లెక్కుతున్న వ్యక్తి తప్ప తాగినట్టున్నాడు. మెట్టు మెట్టుకీ కాలు జారి పడుతూ లేస్తూ, మధ్య మధ్య వెకిలిగా నవ్వుతూ, ఎలాగో వరండామీదికి నడిచి తూగిపోతున్న శరీరం సమం చేసుకుంటూ, ఆ వ్యక్తి బంగాళా తలుపు దగ్గరికి వెళ్లి చేత్తో తోశాడు. తలుపు తెరిచిలేదు. నిజానికి లోపలి గడియ వేసిఉంది. రెండవ ద్వారమూ అదే విధంగా వేసిఉంది. ఒక క్షణం అనిశ్చితంగా అటూ యిటూ చూసి, ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చినట్టయి, ఆ వ్యక్తి మూలగది వైపు నడిచాడు. గది తలుపు తెరిచేవుంది. లోపల నేలమీద చాప పరిచిఉన్నట్టు బూటుకాళ్లకి తగిలి, మరేమీ ఆలోచించకుండా బూటుకాళ్లతో ఆ వ్యక్తి అలాగే చాపమీద చాగోరాడు. కాని

ఓం తత్ సత్

సుఖ జీవిత సేవ

కే. టి. కృష్ణమూర్తి ఆచ్చారిగారి

"మేల్ మాయిల్ మందు"

ప్రపంచములో ప్రఖ్యాతిగాంచిన మేహ, కుష్టురోగ నివారిణి-
మేహ కుష్ఠవ్యాధివల్ల కష్టపడువారలకు పునర్జన్మమిచ్చు అద్భుత
సంజీవి-మేహరోగ నివారణ నూనె, లేహ్యము.

నల్లమేహ, ఎఱ్ఱమేహ, పొడలు, మేహరణములు, తిమ్మర్లు, మతిమాంద్యము, కుష్ఠములు, పిత్తకారితము. సూతకవ్యాధులు, వాతము, గుల్మము, తెలుపు, ఉష్ణం, గ్రంధి, కాళ్లచేతులు మంటలు, రక్తబలహీనం, గజ్జి, దురద, వీర్యనష్టం, మూలవ్యాధి, మలబద్ధకము మొదలైన అన్ని విధముల దుర్ వీరు వ్యాధులను అతి సులభముగా పోగొట్టును.

40 రోజులు (1 మండలము) నూనె, లేహ్యము 7-0-0 తపాల్ ఖర్చు వేఱు; వివరములకు కేట్లాగులో చూడవచ్చును.

శ్రీ పరమాత్మ తైలము (స్నానమునకు శ్రేష్ఠమైనది)

కండ్లు మంట, కనుచూపు తక్కువ, మెదడు ఉష్ణం, ముక్కులో రక్తము కారుట, కామాల, దగ్గు, గసదగ్గు, శ్వాసకోశమునందు గలుగు అన్ని వ్యాధులను నివర్తి చేసి రక్తశుద్ధిని కలిగించి దేహమునకు సుఖము నిచ్చును.

★

నేరులో రాగోరువారు గమనించవలసినది :

జనుల సౌకర్యమును అనుసరించి ప్రతి ఆదివారము - గురువారము ఉ॥ 9 మొదలు సా॥ 6 వరకు "విరించిపురం" రైల్వేస్టేషనుకు దాపున బస్సు సాండులో మా "లక్ష్మీ నిలయం"లో వచ్చేసి వుందుము. నేరులో రాగోరువారు పై తరుణమును ప్రయోజనకరంగా చేసుకోవచ్చును.

K. T. కృష్ణమూర్తి ఆచ్చారి & సన్సు, 5/22, మేల్ మాయిల్ పోస్టు (N. A. Dt.)

మరుక్షణంలోనే లేచి, ఏమో అస్పష్టంగా గొణుక్కుంటూ కిటికీ తలుపు తెరిచి, వీధిద్వారం తలుపులు చేరవేసి, ఈ మూలా, ఆమూలా తడుముతూ, చేతికి దొరికిన కాళీ సిమెంటు సంచుల కట్ట తీసి తలక్రింద పెట్టుకొని, కాళ్ళుచాపి కొద్ది క్షణాల్లోనే గుర్రు పెట్టటం ప్రారంభించాడు.

గాఢ సుషుప్తిలో కలలు రావు నిజమే. కాని విధి బలీయం కావడంవల్ల చెట్టెక్కి కొమ్మల్లో తలదాచుకున్న రఘురామయ్య అలసిపోయి మాగన్ను వేసినా, కలలు మాత్రం కంటూనే ఉన్నాడు .... ఇంటి పైకప్పుపైనించి క్రిందికి దొర్లిపోయి ఎడమకాలు విరగగొట్టుకున్నాడు .... ఏమి చిత్రమైన కల ! .... ఏనుగెక్కి అమాంతంగా క్రిందికి జారిపోయాడు .... ఏట్లో ఈదుతూ మునిగిపోతే ఎవరో జుట్టు పట్టుకుని లాగి ఒడ్డుకు చేర్చారు .... ఒంటరిగా అడివిదారిని నడుస్తున్నాడు—దొంగలముఠా దూరంగా కనబడింది. భయవిహ్వలుడై తను పక్కకి పారిపోబోయాడు, కాని దొంగలు అడ్డు తగిలారు—వాళ్ల మొనగాడు లావుగా, గుండ్రంగా ఉన్నాడు. చిత్రం ! వాడి ఒంటినిండా నగలే—అన్నీ బంగారంవే ! అవి మొయ్య లేక వాడు కాలుజారి పడ్డాడు—అక్కడే పొదలో పొంచున్న ఒకపాము వాడికాలుమీద కసుక్కున కాటువేసి పొదల్లోకి పారిపోయింది. వాడాశ్చర్యంగా ఆడగొంతుకతో 'అమ్మో నాయినో! సచ్చానర్రో !' అంటూ అదేపనిగా అరుస్తున్నాడు !

గబుక్కున తెలివివచ్చి రఘురామయ్య గాభరాగా అటూ యిటూ చూస్తూ, "ఇదంతా ఓత్తి కలేనా!" అనుకొని నవ్వుకున్నాడు. మరుక్షణంలోనే అతనిదృష్టి ముందుకుపడి, అతడిని ఆశ్చర్యంలో ముంచివేసింది. తను కూర్చున్న కొమ్మల లోంచి బంగాళా పక్కభాగపు గోడలో .... ఒక కిటికీ కనబడుతూంది .... కిటికీ తీసేవుంది .... ఆకాశం నిర్మలంగా ఉండి పశ్చిమంవైపున చంద్రబింబం స్పష్టంగా కనబడుతూంది. చంద్రకిరణాలు తిన్నగా కిటికీలోంచి గదిలో పడుతున్నాయి .... ఆ గది .... తను—ఇంతకుముందు చూసిందే—అక్కడినించే తను భయంతో పారిపోతూ ఈ చెట్టు కొమ్మల్లో తలదాచుకుంటున్నాడు ! గదిలో .... ఏదో ఘోరం .... ఏదో నాటకం జరుగుతున్నట్టుంది !

ఇద్దరు వ్యక్తులు .... సున్నపు రోకళ్లతో మోదుకొంటున్నారు. ! ఒక వ్యక్తి .... పురుషకంఠం .... 'అమ్మో' అన్నాడు. ఆ వ్యక్తికి మోస్తైన దెబ్బే తగిలిఉండాలి .... ఈసారి అరిచింది స్పష్టంగా స్త్రీ కంఠమే—ఆమె 'అమ్మో— సచ్చానర్రో' అంటూ చేతులతో తల పట్టుకుంది .... ఆమె ముంజేతుల నిండా బంగారం నగలే ! .....

ఈమె ఎవరో రఘురామయ్యకి తెలిసిపోయింది. భయాశ్చర్యాధిక్యంచేత నోటిమాట పెగలక అత డలాగే గుడ్లు వప్పగించి చూస్తూ ఉండిపోయాడు !

అకస్మాత్తుగా ఇంటిలోపలినుంచి చప్పుడైంది. చేత లాంతరుతో గది లోపలిద్వారంలో సుందరయ్య నిలబడ్డాడు. అదే క్షణంలో ఇంటి నౌఖరు వరాండా వేపు తలుపు తెరిచి లోపలికి చూశాడు. వాడి చేతిలోనూ లాంతరుంది. లాంతర్ల వెలుతురులో .... పోట్లాడుతున్న వ్యక్తులు ఒకరి నొకరు చూసుకోక తప్పలేదు .... ఇద్దరికీ దెబ్బలు తగిలి ఉన్నాయి—కారిన రక్తం చాపమీద పడిఉంది.

"అయ్యో దేముడా—నా చేతులు కాలిపోనూ ! నువ్వట్రా రమణా !" అంది స్త్రీకంఠం.

"అయ్యో గ్రాచారమా ! నువ్వటే ! నువ్వని తెలియ లేదే !" అంది పురుషకంఠం.

ఆ యిద్దరూ చంద్రమ్మా, వెంకట్రమణా !

కొద్ది క్షణాలవరకూ వాద ప్రతివాదాలూ, నిందలూ ప్రతినిందలూ, రణగుణధ్వనీ తప్ప ఎవరేమంటున్నదీ అగమ్య గోచరమైపోయింది. కొంతసేపటికి చంద్రమ్మ తెములుకొని, కళ్లు పెద్దవి చేస్తూ అంది :

"అయితే—వా డెవడో—స్టేషన్నించి వచ్చిన ఆసామీ ఏడీ?"

ఇంతసేపటికిగాని సుందరయ్య దిగ్భ్రమనుండి కోలుకోలేదు. నిజంగా ఏమి జరిగిపోయిందీ అతడికి క్రమక్రమంగా అవగాహనైపోయింది. సందు చూచుకొని లోపలికి అడుగువేస్తూ అసహ్యపడుతూ అన్నా డతడు :

"ఏమిటిదంతా ? మీకేం సిగ్గులేదా ? చంద్రమ్మా ! నీకేం వినాశకాలం వచ్చిందే ? ఈ క్షణానికి నీ పెట్టెలో యాభైవేలకి తక్కువుండదు, నాకు తెలుసును. అయినా నీకు డబ్బు దాహం తగ్గలేదు ...."

చంద్రమ్మ విభ్రాంతితో పళ్లెత్తుమాట అనలేకపోయింది.

ఈ ప్రశస్తమైన అవకాశం సుందరయ్య జారవిడవ దల్చుకోలేదు. అతడు బిగ్గరగా చెప్పుకుపోతున్నాడు :

"స్టేషనునుండి వచ్చిన ఆసామీదగ్గిర మూడువేలు రొక్కం ఉందని నీతో నే ననడం నిజమే. అయితేమాత్రం ? నీకు డబ్బుమీద ఆశ పోలేదు. నీ ధనాశ అత్యాశ అయిపోయింది. పేరాస అయిపోయింది. ఆ మూడువేలూ నయానా, భయానా కాజెయ్యడానికి యెత్తు వేశావు. వా డెవడో పల్లెటూరు ఘటమైనా మన సంగతి ముందే పసిగట్టాడు గాబోలు. ఎప్పుడు పారిపోయాడో గాని, తెలివైనపనే చేశాడంటాను. ఈ వెంకట్రమణగా డెప్పు డొచ్చాడో ! వీడికోసం వారం రోజులనుంచీ కాళ్లరిగి చచ్చాను. వీడే వాడనుకొని, మూడువేల డబ్బూ కాజెయ్యాలని తడిమిఉంటావు. వీడు గాభరాగా లేచి భయపడి ఆత్మరక్షణకోసం నీతో కలబడి ఉంటాడు. నువ్వు కూడా—"

మంత్రముగ్ధుడిలాగు చెట్టుకొమ్మలలోనించి ఇదంతా వింటున్న రఘురామయ్య నిశ్చేష్టుడైపోయాడు. కొద్ది క్షణాల్లో తెలివి తెచ్చుకొని, అమాంతంగా చంకలోని గోనె మూట, పాత గొడుగుతో సహా క్రిందికి దుమికి కాలికొద్దీ పరుగు లంకించుకున్నాడు. ఆ తోటా, బంగాళా, మనుషులూ—అందరికీ మహామారి సోకినట్టు, అక్కడ పిశాచాలు తాండవం చేస్తున్నట్టూ అతడికి అనిపించింది! కాళ్లకి ముళ్లు గుచ్చుకున్నా, బట్టలు చిరిగినా లక్ష్యపెట్టక పరుగెత్తుతూ గేటు దాటి వెనకతిరిగి చూడకుండా రైలుకమ్మీ పక్కనించి ముందు స్టేషనువేపు తొందరగా నడవడం ప్రారంభించాడు.

కొద్దిసేపట్లో తూర్పువైపు అరుణకాంతులు స్పష్టంగా కనిపించాయి. అవి చూడగానే రఘురామయ్యకి కొండంత ధైర్యం చేకూరినట్లయింది !